

Nr 168.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1942 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till statliga åtgärder för trygghet av vedproduktionen m. m.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln (punkterna 27 och 28 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna dels till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor, dels ock till Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid vedavverkning ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 276, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 30 april 1942, föreslagit riksdagen att

dels godkänna, att Kungl. Maj:t vidtager erforderliga åtgärder för trygghet av vedförsörjningen i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande statsrådet i statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 30 april 1942 angivna riktlinjer,

dels ock för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. under elfte huvudtiteln ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor,

b) till Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning under elfte huvudtiteln ett förslagsanslag av 200 000 kronor,

c) till Reglering av vedproduktionen å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket ett reservationsanslag av 28 000 000 kronor.

Avverkningsprogrammet för produktionsåret 1942/43.

Bränslekommissionen har beräknat behovet av ved för bränsle och kolning under säsongen 1942/43 till 37 à 38 miljoner kubikmeter. Härvid har beräknats en utvinning av torv under sommaren 1943 av en kvantitet, motsvarande 5 à 6 miljoner kubikmeter ved.

Föredragande statsrådet har beträffande dessa beräkningar anført:

Dessa beräkningar ha verkställts med utgående från att vissa kvantiteter

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 6 saml. Nr 168.

stenkol och koks komma att importeras från utlandet under åren 1942 och 1943. Om så blir fallet i beräknad omfattning undandrag sig för närvarande bedömande. Med hänsyn härtill är det självfallet icke tillrådligt att nu fastställa en kvantitet, som skulle innebära en begränsning av vedavverkningarnas omfattning uppåt. Dessa böra i stället planeras så att möjligheter till ökning utöver en viss antagen minimikvantitet föreligger. Detta torde kunna ske, om, på sätt fallet varit under innevarande avverkningssäsong, avverkningskvantiteterna fastställas för skilda tidsperioder, varigenom det blir möjligt att anpassa avverkningarna efter de rådande förhållandena. Som en minimikvantitet för veduttagen nästa år anser jag mig nu kunna godtaga den av bränslekommissionen angivna kvantiteten 37 miljoner kubikmeter.

Bränslekommissionen har vidare räknat med en betydande avverkning av *g a g n v i r k e* och har beräknat behovet av rundvirke för 1943 till cirka 16 miljoner kubikmeter (travat mått) massaved såsom råvara för massa-industrien, 9,6 miljoner kubikmeter (fast mått) sågtimmer samt 0,96 miljoner kubikmeter (fast mått) slipers, stolpar och diverse annat virke eller omräknat i fast mått, sammanlagt i runt tal 22 miljoner kubikmeter.

Föredragande statsrådet framhåller, att dessa beräkningar givetvis lede av betydande osäkerhet, enär det i nuvarande läge föreläge föga klarhet om huru förhållandena inom de områden, där virket skulle komma till användning, komme att gestalta sig så långt fram i tiden. De angivna kvantiteterna syntes emellertid kunna tagas såsom utgångspunkt, då det gällde att bedöma den omfattning som avverkningarna minst borde ha under nästa avverkningssäsong.

Beträffande avverkningsprogrammet i dess helhet har föredragande statsrådet vidare anfört:

Det är givet att man ställer sig frågande inför möjligheterna att genomföra ett avverkningsprogram av den storleksordning varom här är fråga. Vid bedömandet härav bör man icke bortse från att under vissa år närmast före krigets utbrott virkesuttagen ur våra skogar endast med 10 à 15 procent torde ha understigit de mängder, som nu äro på tal. En väsentlig skillnad ligger dock däri att tyngdpunkten i avverkningarna numera förskjutits från industrivirket till veden.

Ur skogsvårdande synpunkt synas några betänkligheter icke böra möta mot genomförande av ett avverkningsprogram av angiven storleksordning. Såsom av en av riksskogstaxeringsnämnden verkställd undersökning framgår, är tillgången på skog, där gallring är möjlig med huvudsakligt utfall av veddimensioner, större än man tidigare räknat med och detta trots de senare årens stora vedavverkningar. Uttagen av ved ur skogarna till en kvantitet av cirka 50 miljoner kubikmeter travat mått årligen anses på grundval av riksskogstaxeringsnämndens undersökningar vara möjlig under cirka sex år.

Förskjutningen av tyngdpunkten i avverkningarna från industrivirke till ved har emellertid medfört en starkare stegring av arbetskraftsbehovet i skogarna än vad som svarar enbart mot de ökade uttagen, enär det för tillredning av ved för bränsleändamål i regel åtgår ej obetydligt mera arbets-

kraft än för avverkning av industrivirke. Med hänsyn till de stora krav på folk som vår försvarsberedskap uppställer skapar det stegrade arbetskraftsbehovet för avverkningarna problem, vilkas lösande äro av utslagsgivande betydelse för avverkningsplanernas genomförande. En förutsättning för att en nöjaktig lösning skall kunna åstadkommas torde vara att avverkningsarna av ved och gagnvirke samordnas.

På grund av transportsvårigheterna bör synnerlig uppmärksamhet även ägnas åt att avverkningarna förläggas till lämpliga trakter. De sammanlagda virkesuttagen böra nämligen så planeras, att påfrestningarna på trafikapparaten ej bli större än nödvändigt. Ur denna synpunkt torde det vara önskvärt, att avverkningarna av kolved och massaved i ökad omfattning koncentreras till norra Sverige.

De här anförda synpunkterna bekräfta enligt min uppfattning otvetydigt, att behov av en allmän försörjningsplan för allt virke föreligger. En dylik plan synes i första hand böra innebära en samordning av avverkningarna av vedbränsle och av industrivirke. För den nu aktuella avverkningssäsongen 1942/43 torde försörjningsplanen böra räkna med de av bränslekommissionen beräknade kvantiteterna ved och virke. En viss kvantitet av för bränsleändamål avsedd ved bör bestå av massaved, som bör sparas så länge som möjligt under bränsleåret för att, om den ej skulle behövas såsom bränsle, användas som råvara för massaindustrien. Skyldighet synes böra föreskrivas för producent av ved och virke att månatligen lämna uppgifter om avverkningarna så att kommissionen erhåller möjlighet att följa dessa.

För genomförande av ett avverkningsprogram av den storleksordning varom här är fråga kräves helt naturligt stöd från statens sida. Därvid torde de hittills vidtagna åtgärderna, nämligen utfästelse att inlösa ved, som avverkats men icke vunnit avsättning, samt utlämnande av lån för avverkningsförskott böra stå till buds även i fortsättningen.

Reglerna för åtnjutande av statsgaranti torde icke behöva underkastas någon ändring. Det synes därför alltjämt böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga administrativa bestämmelser, bland annat, rörande garantiprisens höjd och om de vedsortiment, som må omfattas av statsgaranti. I sistnämnda hänseende bör särskild uppmärksamhet ägnas åt frågan om garanti skall anses behövlig för virke, som avverkas för industriella behov, samt vad därmed sammanhänger.

Ifråga om lån till avverkningsförskott har Kungl. Maj:t i proposition nr 186 till innevarande års riksdag föreslagit vissa ändringar i hittills gällande bestämmelser. Dessa ändringar innebära, att sådana lån skola åtnjutas räntefritt och att, utom skogsägareförening ansluten till Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, även enskilda auktoriserade uppköpare av brännved och industrived skola kunna utlämna avverkningsförskott till skogsägare. Därest denna ändring blir genomförd, torde föreskrifterna i dessa hänseenden vara bättre lämpade för sitt ändamål än för närvarande.

Det torde emellertid vara klart, att de stora ved- och virkesmängder, som ifrågasatts bli avverkade under avverkningsåret 1942/43, icke kunna även med statliga uppmuntringsåtgärder utvinnas enbart på frivillighetens väg. För att säkra behoven av ved föreligger redan nu genom lagen den 12 april 1940 möjlighet för staten att ålägga skogsägare skyldighet att avverka ved till avsalu. Med tillämpning av denna lag ha under de gångna avverkningsäsongerna skogsägarna ålagts en produktionsplikt, som sammanlagt i regel motsvarat vedbehovet. Med hänsyn till vikten av att våra skogsindustriers

råvaruförsörjning i görligaste mån tryggas har bränslekommissionen föreslagit utvidgning av statens möjligheter att ålägga avverkningsskyldighet till att avse även annat virke för avsalu än ved. Kommissionens förslag synes mig i stort sett kunna godtagas.

Utskottet. Utskottet kan giva sin anslutning till vad föredragande statsrådet anför i fråga om avverkningsprogrammet för produktionsåret 1942/43 och har icke funnit anledning till erinran mot vad föredragande statsrådet i övrigt i detta sammanhang yttrat. I enlighet med vad föredragande statsrådet anför synes det sålunda böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga administrativa bestämmelser, bland annat, rörande garantiprisens höjd och om de vedsortiment, som må omfattas av statsgaranti. Hinder bör ej heller föreligga för Kungl. Maj:t att om så anses erforderligt besluta om att statsgaranti skall omfatta virke, avsett för industriella behov.

Försörjningen med ved och virke under konsumtionsåret 1942/43.

Beträffande denna fråga har *föredragande statsrådet* inledningsvis anför:

Till en början må framhållas, att som mål för avverkningarna innevarande avverkningssäsong uppställts en vedkvantitet av omkring 40 miljoner kubikmeter. Huru stor del av denna kvantitet som kan komma att utvinnas ur skogarna är ännu ovisst; den 1 april 1942 hade, enligt vad jag inhämtat, i runt tal 27,4 miljoner kubikmeter avverkats. I vilken utsträckning den under innevarande bränsleår avverkade veden förbrukats är icke nu känt, men torde komma att klargöras vid den allmänna vedinventering, som avses att äga rum under instundande sommar. Av massaved hade den 1 april 1942 endast avverkats 5,8 miljoner kubikmeter av ett uppskattat totalbehov av 12,9 miljoner kubikmeter. Under sådana förhållanden är det i hög grad angeläget att sommaravverkningen om möjligt forceras. Även härvid framträder tillgången på arbetskraft som en avgörande faktor.

Beaktas bör vidare i detta sammanhang det förhållandet, att importen av stenkol och koks hittills under 1942 varit avsevärt mindre än under motsvarande tid förra året samt att till följd härav lagerställningen för nämnda bränslen nu endast är obetydligt bättre än i fjol trots den relativt tillfredsställande importen under senare halvåret 1941. Man vågar därför ej räkna med att behovet av ved för bränsleändamål under kommande regleringsår blir mindre än man tidigare utgått ifrån.

Med hänsyn till det betydande behov av cellulosa för ett flertal samhällsviktiga ändamål som kan förväntas framträda nästa år ligger det synnerlig vikt uppå att förbrukningen av sådan ved för bränsleändamål hålles så låg som möjligt. Man torde ock böra räkna med att en skärpning måste genomföras vid prövningen av de bränslebehov som skola tillgodoses med ved. Största möjliga sparsamhet måste vidare iakttagas vid behovens tillgodoseende. I sistnämnda hänseende bör särskilt framhållas de åtgärder, som kunna vidtagas för att ekonomisera eldnings- och värmeledningspannor. Uppmärksamhet bör även ägnas åt problemen om bättre isolerings- och värmebesparande ventilationsanordningar inom bostadshus. Även andra åt-

gärder syftande till en minskning av bränsleförbrukningen böra tagas under omprövning. Jag anser det i nuvarande läge synnerligen angeläget, att intet underlåtes som kan vara ägnat att åstadkomma bränslebesparing.

Även om användningen av massaved begränsas så långt som möjligt torde dock såvitt nu kan bedömas tillgången på massaved för industriella ändamål under nästa år ej komma att motsvara efterfrågan. Då lagren av massaved hos förädlingsindustrierna redan vid ingången av innevarande bränsleår voro jämförelsevis små kan det därför bli nödvändigt med en reglering av massavedsförbrukningen för olika industriella ändamål. En avvägning ur samhällsnyttans synpunkt ej endast mellan behovet av ved för bränsleändamål och behoven av ved för industriella ändamål utan även mellan de sistnämnda behoven inbördes synes nämligen i så fall påkallad. Endast genom en reglering av den industriella förbrukningen av massaved torde det för övrigt under dylika förhållanden bli möjligt att förhindra omotiverade prisstegringar å massaveden. De åtgärder som i en sådan situation må erfordras torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga.

Det under år 1941 genomförda systemet för vedhandeln synes av erfarenheterna hittills att döma ha i stort sett verkat tillfredsställande. Någon ändring därutinnan synes därför, åtminstone icke för närvarande, vara påkallad. Huruvida den strängare prövning av bränslebehoven, som kan bli nödvändig under nästa bränsleår, behöver medföra någon skärpning av regleringsanordningarna kan ej nu avgöras. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att jämväl härom närmare besluta, sedan bättre överblick över tillgången å ved vunnits efter innevarande avverkningsårs utgång.

Ett viktigt led i strävandena att underlätta bränsleförsörjningen utgöres av transportmöjligheternas rationella tillvaratagande. Såsom bränslekommissionen framhållit ha viktiga åtgärder vidtagits i detta syfte genom att kristidsstyrelserna upprättat lokala försörjnings- och transportplaner för brännved. Även i övrigt pågår på detta område ett omfattande planläggningsarbete inom bränsle- och trafikkommissionerna. En rationellt genomförd ordning för vedtransporterna torde ock vara en av förutsättningarna för en tillfredsställande försörjning med brännved under nästa bränslesäsong.

I skrivelse den 14 april 1942 har *bränslekommissionen* erinrat om Kungl. Maj:ts beslut den 27 februari 1942, enligt vilket Kungl. Maj:t godkänt vissa av kommissionen med kristidsnämnderna i de handelsreglerade orterna ingångna avtal. Dessa avtal inneburo, att kommissionen åtagit sig att svara för tillförseln av ved till ifrågavarande orter till vissa bestämda priser (basispriser), samt att kommissionen skulle för ved, som vore dyrare än basispriset, utbetala skillnaden till vederbörande kristidsnämnd, under det att nämnderna skulle, om vedpriset understeg basispriset, till kommissionen inbetala skillnaden mellan basispriset och det lägre priset.

Föredragande statsrådet har beträffande denna fråga anfört:

Resultatet av dessa avtal i ekonomiskt avseende innebär, såvitt nu kan bedömas, att kommissionen blivit betalningsskyldig för betydande belopp, i runt tal 3 miljoner kronor, främst på grund av att dessa orter blivit försedda med ved från avlägsna skogrika trakter av landet. För vissa orter har emellertid uppkommit överskott, som skall tillkomma kommissionen. Kungl.

Maj:t har genom nyssnämnda beslut medgivit, att kommissionen finge av under händer varande medel tills vidare bestrida de kostnader, som uppstode på grund av avtalen. I enlighet med de uttalanden som föregående år gjordes rörande de utgifter, som skola bestridas från riksstatsanslaget till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. böra kostnader av här angiven art utgå från sistnämnda anslag. Beträffande användningen av de medel som influtit till kommissionen på grund av här berörda avtal kunna skilda tillvägagångssätt ifrågakomma. Antingen synes den uppkomna behållningen få användas som utjämning av förlusterna i övrigt och således komma övriga handelsreglerade orter till godo eller ock synes med hjälp av de uppkomna överskottsmedlen en sänkning av basispriserna i den ort, där behållningen uppkommit, kunna ifrågakomma. Eventuellt synes uppkommen behållning böra få tagas i anspråk för att hålla priserna inom vederbörande ort å ved nere under en följande bränslesäsong. Då de olika orterna för sin vedförsörjning äro beroende av bränslekommissionens anvisningar rörande de trakter från vilka veden skall hämtas och således själva ej ha något inflytande över det ekonomiska utbytet av vedanskaffningen, synes det icke innebära någon orättvisa mot vederbörande ort, om ett eventuellt överskott kommer till användning för utjämning av vedpriserna inom de handelsreglerade orterna över huvud taget. Därest från riksdagens sida ej erinran föreligger häremot har jag för avsikt föreslå Kungl. Maj:t att meddela beslut i sistnämnda riktning.

Bränslekommissionen har i samråd med *priskontrollnämnden* föreslagit särskilda åtgärder för utjämning av återförsäljarpriserna inom vissa tätorter (zon 3). Beträffande detta clearingförfarande har kommissionen föreslagit:

Bränslekommissionen fastställer efter förslag av kristidsstyrelserna återförsäljarpriserna för leveranser av ved i tätorten för hushållsbrukning och smärre industrier samt till vedhandlares upplag. Den ved, som tillföres orten genom brännveduppköparna, debiteras förbrukarna till det fastställda återförsäljarpriset och avräknas i uppköparnas redovisningar gentemot kommissionen på sådant sätt att om deras verkliga kostnader (normalpris + transportkostnader + fastställd mellanhandersättning) överstiga återförsäljarpriset, skall skillnaden gottskrivas uppköparen, medan vid motsatt förhållande skillnaden gottskrives kommissionen.

Detta clearingförfarande innebär, att kommissionen kommer att svara för de priser på ved, som skola gälla inom dessa tätorter. Det är självfallet, att tätortspriserna i fråga böra så avvägas, att varken vinst eller förlust uppkommer på grund av ett sådant åtagande. Möjligheterna att åstadkomma en sådan prissättning äro enligt kommissionens förmenande ganska goda med hänsyn till den dispositionsrätt över veden, som vedbeslaget medgiver. Försörjningsområdena böra således kunna tillfredsställande bestämmas, och veden inom dessa områden bör kunna disponeras för avsedda ändamål. I den mån clearingrapporter från brännveduppköpare och kristidsnämnder samt lageruppgifter utvisa, att justeringar i fastställda priser böra företagas, bör prissättningen omprövas. Som regel torde därvid böra gälla, att en höjning av fastställda priser i tätorten icke bör ske utan på grund av förut oförutsedda men tvingande dispositioner. Även om sålunda i princip någon förlust icke borde uppkomma på grund av detta clearingförfarande, anses en

viss förlustmarginal vara ofrånkomlig och även motiverad med hänsyn till önskvärdheten att så vitt möjligt hålla och behålla prisbildningen på ved inom dessa orter på en skälig nivå.

Bränslekommissionen har i samråd med *priskontrollnämnden* även föreslagit åtgärder för att priserna på ved från överskottsområdena i Norrland, Dalarna, Värmland och Småland bli mera enhetliga på förbrukningsorter i underskottsområdena (Stockholms stad och län, Västmanlands län, Göteborgsorten och Skåne) än som hittills varit fallet.

I sistnämnda syfte har kommissionen föreslagit följande:

Bränslekommissionen fastställer för leveranser av exportved från nämnda områden vissa debiteringspriser fritt banvagn avsändningsstationen, vilka priser böra avvägas så, att desamma jämte järnvägsfrakten giva ett pris på mottagningsorten, som för olika leveranser och transportavstånd icke lämpligen bör differera på mera än cirka en krona per kubikmeter. Dessa priser fritt banvagn avsändningsstation i överskottsområdena skulle alltså garanteras av bränslekommissionen och tillämpas av brännveduppköparna vid deras debiteringar av veden. I avräkningsförfarande gentemot kommissionen skulle brännveduppköparna alltså för dessa leveranser upptaga sina verkliga kostnader, det vill säga normalpris, transport- och lastningskostnader, förekommande kostnader för buffertlager vid avsändningsstationer samt i auktorisationen fastställda ersättningar. De upptagna omkostnaderna förutsättas givetvis bli granskade på ett betryggande sätt. Genom ett sådant förfarande utjämnas dels de priser som eljest skulle uppstå fritt banvagn avsändningsstationerna vid leveranser av ved från bilvägar på växlande avstånd från dessa stationer, dels de olika fraktkostnader, som kunna uppstå, beroende på varifrån veden inom ett större överskottsområde kommer att anvisas. Liksom då det gäller prissättningen för tätorter (zon 3) böra dessa debiteringspriser i princip avvägas så, att varken vinst eller förlust uppkommer i avräkningsförfarandet med brännveduppköparna. I den mån erfarenhet vinnes om resultatet av ett sådant avräkningsförfarande böra erforderliga prisjusteringar göras.

Föredragande statsrådet har beträffande de föreslagna prisutjämningsförfarandena anfört:

Kommissionen avser i fortsättningen att, efter erhållet godkännande av Kungl. Maj:t, enligt uppdragna riktlinjer reglera förbrukningen av ersättningsved och prissättningen därå ej endast inom de handelsreglerade orterna utan även inom andra större och medelstora tätorter samt för vissa industrier. De angivna riktlinjerna för prisutjämnningen innebära i vad avser de handelsreglerade orterna att hittills tillämpade principer alltså skola gälla. Därvid synes man böra utgå från att omkostnaderna för prisutjämnningen för nästa år icke skola överstiga det belopp vartill de innevarande år beräknas uppgå eller omkring 3 miljoner kronor. För landet i övrigt skall i fråga om prisutjämnningen gälla, att lokal utjämning sker av återförsäljarpriserna i tätorterna samt av brännveduppköparnas försäljningspriser för den ved som är avsedd att från överskottsområden utföras till underskottsområden. Principiellt bör därvid utjämningen verkställas så, att varken vinst eller förlust uppkommer. I praktiken kan det givetvis inträffa att vissa förluster uppstå, vilka måste betalas av staten. Med hänsyn till vikten av att så långt

möjligt enhetliga prissättningar ske för bränsle i åtminstone en och samma ort finner jag mig kunna biträda kommissionens förslag. Sedan närmare utformade förslag i här berörda hänseenden utarbetats, torde jag få ånyo anmäla dessa spörsmål för Kungl. Maj:t. Eventuell förlust torde få bestridas från riksstatsanslaget till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m.

Utskottet. Av den lämnade redogörelsen framgår, att såsom mål för avverkningarna innevarande bränslesäsong uppställts en vedkvantitet av omkring 40 miljoner kubikmeter. Den 1 april 1942 hade — upplyser föredragande statsrådet — i runt tal 27,4 miljoner kubikmeter avverkats. Samma dag uppgick avverkningen av massaved till endast 5,8 miljoner kubikmeter av ett uppskattat totalbehov av 12,9 miljoner kubikmeter. Den avverkning, som sålunda in- till ifrågavarande datum ägt rum, giver utskottet anledning att i likhet med föredragande statsrådet understryka angelägenheten av att avverkningen i möjligaste mån forceras, så att de beräknade kvantiteterna uppnås.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, om så skulle visa sig nödvändigt, vidtaga åtgärder i syfte att reglera den industriella förbrukningen av massaved ävensom genomföra en på grund av strängare prövning av bränslebehoven under nästa bränsleår betingad skärpning av regleringsanordningarna för vedkonsumtionen.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot att bränslekommissionen tillkommande behållning, uppkommen därigenom att vedpriset å viss ort understiger det fastställda basispriset, kommer till användning till utjämning av vedpriserna inom de handelsreglerade orterna överhuvudtaget.

Utskottet kan även giva sin anslutning till vad föredragande statsrådet förordat med avseende å åtgärder för utjämning av återförsäljarpriserna inom vissa tätorter och för åstadkommande av att priserna på ved från överskottsområdena bliva mera enhetliga på förbrukningsorter i under-skottsområdena.

Vad föredragande statsrådet i övrigt i detta sammanhang anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

Anslagsberäkningar.

Föredragande statsrådet har anfört:

Såsom jag tidigare framhållit torde den nuvarande regleringen av handeln med ved böra bestå även under nästkommande bränslesäsong. För innevarande bränsleår stå avsevärda medelstillgångar till förfogande för att användas såsom förlagskapital för inköp av ved och såsom avverkningsförskott. Vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 186 till årets riksdag erhåller Kungl. Maj:t rätt att av de båda för innevarande budgetår uppförda kapitalinvesteringsanslagen till Lån till avverkningsförskott åt vedproducer och till Förlagskapital för inköp av ved inom ramen för de båda anslagen använda erforderliga medel för förlagskapital. Totalsumman av för detta ändamål tillgängliga medel utgör 117 miljoner kronor. En viss eko-

nomisk medverkan från statens sida för att möjliggöra utlämnande av avverkningsförskott torde bli erforderlig även i fortsättningen, men behovet av medel för detta ändamål torde kunna tillgodoses inom ramen av befintliga anslag. Bränslekommissionen har med utgångspunkt från att den vedkvantitet, som kommer att uppköpas genom auktoriserade brännveduppköpare, kan bestämmas till omkring 15 miljoner kubikmeter travat mått samt att genomsnittspriset utgör 10 kronor för kubikmeter, kalkylerat med att totalbehovet av förlagsmedel för inköp av ved skulle uppgå till 150 miljoner kronor. Då emellertid hela detta belopp icke kommer att vara ständigt utelöpande, har kommissionen funnit, att behovet av förlagskapital skulle kunna bestämmas avsevärt lägre eller till 100 miljoner kronor. Såsom förlagskapital för transportkostnader beräknas därjämte 15 miljoner kronor, varjämte för likvid av ved som inköpes direkt av kristidsstyrelserna från allmänna och därmed likställda skogar, skulle erfordras ytterligare 15 miljoner kronor. Slutligen räknar kommissionen med att de industriveduppköpare, som för kommissionens räkning avstå viss del av sina uppköp såsom bränslereserv, skola erhålla ersättning för dessa uppköp med belopp, sammanlagt belöpande sig å 15 miljoner kronor.

Mot här angivna beräkningar synes erinran icke kunna göras. Då emellertid, såsom nyss påpekats, 117 miljoner kronor redan finnas tillgängliga kan medelsanvisningen för förlagskapital för inköp av ved för budgetåret 1942/43 inskränkas till $(100 + 15 + 15 + 15 - 117 =)$ 28 miljoner kronor. Några särskilda anslagsmedel för inlösen av tvångsavverkad ved eller för infriande av statens utfästelse att inlösa statsgaranterad ved torde icke bli erforderliga. I den mån krav skulle framställas på statsverket för inlösen av tvångsavverkad ved, torde härav föranledda utgifter få bestridas av de för inköp av ved tillgängliga medlen. Däremot torde, på sätt som förutsatts för innevarande budgetår, eventuella utgifter för inlösen av statsgaranterad ved få preliminärt bestridas från förskottsstat.

Någon uppdelning såsom under innevarande budgetår på skilda anslag av medelstillgångarna, beroende på huruvida de användas såsom avverkningsförskott eller såsom förlagskapital för inköp av ved torde med hänsyn till vad förut anförts icke längre vara påkallad. Under fonden för förlag till statsverket torde böra anvisas allenast ett reservationsanslag, förslagsvis benämnt *Reglering av vedproduktionen*, vilket alltså kommer att träda i stället för de båda nu befintliga reservationsanslagen *Lån till avverkningsförskott* åt vedproducenter och *Förlagskapital för inköp av ved*. Å sistnämnda båda anslag kvarstående reservationer torde få överföras till här angivna nya anslag.

I likhet med vad som gäller enligt lagen om skyldighet att avverka ved till avsalu förutsätter den utvidgade lagen om avverkningsskyldighet att skogsvårdsstyrelse skall biträda vid tillämpningen av lagen. Då denna medverkan från skogsvårdsstyrelsernas sida åtminstone delvis ligger vid sidan av styrelsernas vanliga göromål och därför åsamkar dem utgifter, synes staten böra ersätta styrelserna för deras medverkan vid lagens tillämpning. För ändamålet bör ett särskilt anslag anvisas under elfte huvudtiteln. Storleken av detsamma torde i enlighet med skogsstyrelsens förslag böra bestämmas till 200 000 kronor.

Vad slutligen angår storleken av det under elfte huvudtiteln i årets statsverksproposition beräknade förslagsanslaget till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. synes detsamma i enlighet med bränslekommissionens förslag böra upptagas till 5 miljoner kronor. Från detta

anslag torde få bestridas eventuella förluster å de prisutjämningsförfaranden, vilkas genomförande jag i det föregående förordat.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot de av föredragande statsrådet här verkställda kostnadsberäkningarna för nästa budgetår.

Hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. godkänna, att Kungl. Maj:t vidtager erforderliga åtgärder för tryggnad av vedförsörjningen i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 30 april 1942 angivna riktlinjer;

II. för budgetåret 1942/43 anvisa

a) till *Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m.* å driftbudgeten under elfte huvudtiteln ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor;

b) till *Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning* å driftbudgeten under elfte huvudtiteln ett förslagsanslag av 200 000 kronor;

c) till *Reglering av vedproduktionen* å kapitalbudgeten under fonden för förlag till statsverket ett reservationsanslag av 28 000 000 kronor.

Stockholm den 9 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson i Malmö, Oscar Olsson, Gränebo, Torsten Ström, Sven Larsson, Karl Magnusson, friherre De Geer, Gustaf Karlsson, Björkman, Ekströmer och Emil Petersson; samt

från andra kammaren: herrar Törnkvist, Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Andersson i Prästbol, Ward, Isacsson, Hansson i Rubbestad, Mårtensson, Åqvist, Lindholm, Lundberg i Hälsingborg och Eriksson i Frägsta.